

Veileder for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs

INNHold

1. Innledning

DEL I – KONSESJONSPROSESS FOR VINDKRAFT TIL HAVS I ÅPNEDE OMRÅDER

2. Konsesjonsprosess for vindkraft til havs i åpne områder
3. Departementets vektlegging i behandling av konsesjonssøknaden

Del II – INNHold I SØKNADER OG PRAKTISK INFORMASJON

4. Dokumentasjon til prekvalifisering
5. Innholdet i melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram
6. Innholdet i konsesjonssøknad
7. Innholdet i søknad om godkjenning av detaljplan
8. Praktisk informasjon

VEDLEGG

Relevante lover og forskrifter

- i. Havenergilova og havenergilovforskriften
- ii. Energiloven
- iii. Plan- og bygningsloven
- iv. Oteigningslova
- v. Petroleumsloven
- vi. Havne- og farvannsloven
- vii. Forvaltningsloven

1. Innledning

Olje- og energidepartementet legger med dette fram en veileder som beskriver arealtildeling, konsesjonsprosessen og utforming av søknader om anleggskonsesjon for å bygge og drive vindkraftverk til havs.

Havenergilova og havenergilovforskrifta setter krav om utforming og innhold i konsesjonssøknader, og veilederen må leses i sammenheng med lova og forskrifta.

Veilederen er delt inn i to deler, der del I beskriver prosessen for konsesjonsbehandling og informasjon om ulike sakstyper. Del II er utformet som en sjekklister for hva som bør omtales i de ulike dokumentene.

Generell informasjon om annet lovverk som søkerne må følge, er lagt i vedlegg til denne veilederen.

DEL I – KONSESJONSPROSESS FOR VINDKRAFT TIL HAVS I ÅPNEDE OMRÅDER

2. Konsesjonsprosess for vindkraft til havs i åpne områder

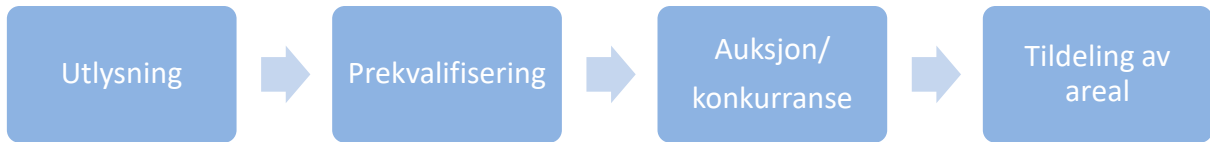
Havenergilova og havenergilovforskrifta gir detaljert regulering av forvaltningen av ressursene til havs, herunder en beskrivelse av prosessen for konsesjonsbehandlingen av vindkraftverk til havs.

I henhold til havenergilova skal havområder åpnes av Kongen i statsråd før tiltakshavere kan søke om konsesjon til å bygge, eie og drive fornybar energiproduksjon til havs. Prosessen fram mot åpning av områder blir ikke nærmere beskrevet i denne veilederen.

Denne veilederen beskriver den videre prosessen etter at et område er åpnet. De ulike fasene er arealinndeling, utlysning av områder, tildeling av areal og utvelgelse av tiltakshaver(e) som får gjennomføre konsekvensutredning og utarbeide konsesjonssøknad for havvindanlegg.

2.1 Inndeling av et åpnet område i mindre utlysningsområder

Etter at et havområde er åpnet for konsesjonsbehandling av energianlegg vil det første steget i den videre konsesjonsprosessen normalt være at området deles inn i mindre arealenheter (heretter omtalt som utlysningsområder). Dette vil skje ved at Olje- og energidepartementet utarbeider et forslag til inndeling, som blant annet angir den maksimale installerte effekten som kan bygges ut innenfor hvert utlysningsområde. Departementets forslag til inndeling, utstrekning og maksimal installert effekt, vil deretter bli sendt på offentlig høring, før departementet fastsetter de endelige utlysningsområdene.

2.2 Utlysning av områder

Denne fasen av konsesjonsprosessen innebærer at Olje- og energidepartementet utlyser ett eller flere utlysningsområder innenfor et åpent område. Utlysningen vil være en invitasjon til tiltakshavere om å delta i en konkurranse om eneretten til å utvikle et prosjekt innenfor et utlysningsområde. Den vil inneholde nødvendig informasjon om hvordan konkurransen skal gjennomføres, blant annet frister for registrering og ev. prekvalifisering, krav til dokumentasjon, budgivning og andre relevante tidsfrister mv. Utlysningen vil bli kunngjort og publisert i Norsk lysingsblad og på departementets hjemmesider.

Hvis en aktør fatter interesse for et område som har vært utlyst tidligere uten å bli tildelt eller hvis søknad om konsesjon har blitt avslått, vil departementet vurdere om det er grunnlag for å lyse ut området på nytt eller om det kan tildeles uten utlysning.

2.3 Prekvalifiseringsprosess

Hvis departementet har lagt opp til en prekvalifiseringsprosess, må søkerne prekvalifisere seg i tråd med kravene i havenergilova § 3-5 første ledd og havenergilovforskrifta § 2c for å delta i konkurransen. Hensikten med en slik prekvalifiseringsprosess er å sikre at alle som deltar i konkurransen oppfyller nødvendige krav og har tilfredsstillende kompetanse.

Det vil framgå av departementets utlysning om det stilles krav om prekvalifisering. I de tilfellene der departementet i utlysningen har bestemt at det skal gjennomføres en prekvalifiseringsprosess vil tiltakshaverne som ønsker å delta i konkurransen måtte respondere på utlysningen ved å legge fram nødvendig dokumentasjon. Selskaper som ønsker å utvikle et prosjekt sammen kan prekvalifiseres sammen.

Olje- og energidepartementet avgjør hvem som blir prekvalifisert basert på dokumentasjonen som legges frem. Avgjørelsen vil være et enkeltvedtak som og kan påklages, jf. forvaltningsloven.

Krav til opplysninger og dokumentasjon som må legges frem for å bli prekvalifisert er omtalt under del II av denne veilederen.

2.4 Tildeling av utlysningsområder

Olje- og energidepartementet vil tildele utlysningsområdet ved å gjennomføre en konkurranse om arealet.

Konkurranse om areal vil som hovedregel gjennomføres som en auksjon. Departementet kan i særlige tilfeller velge å gjennomføre en kvalitativ konkurranse i stedet for auksjon. Slike særlige hensyn kan være at staten har andre mål for utvikling av havvind, for eksempel teknologiutvikling, i tillegg til samfunnsøkonomisk lønnsom kraftproduksjon.

Departementet tar sikte på at konkurransen avgjøres 6-12 måneder etter utlysningen. Den som får tildelt et område får en tidsavgrenset enerett til å gjennomføre en prosjektspesifikk konsekvensutredning og til å søke om konsesjon for vindkraftverk innenfor det tildelte området.

Auksjon

Ved en auksjon vil aktørene by på utlyste områder innenfor et åpent område. Departementet

legger opp til å sende forslag til auksjonsmodell på offentlig høring før auksjon blir brukt til å tildele områder.

Departementet vil i utlysningen utdype nærmere hvilken type auksjonsmodell som vil bli brukt og hvordan auksjonen skal gjennomføres.

Kvalitativ konkurranse

Tildeling av utlysningsområder etter en kvalitativ konkurranse skal gjennomføres på grunnlag av en helhetlig vurdering av objektive og ikke-diskriminerende vilkår. Nærmere beskrivelse av vilkårene som skal vurderes vil framgå av departementets utlysning. Utlysningen vil også inneholde informasjon om frist for å delta i konkurransen, krav til dokumentasjon og andre relevante frister. Deretter vil departementet avgjøre hvem som kommer best ut av den kvalitative konkurransen og som får tildelt rettighet til å utvikle et prosjekt innenfor utlysningsområdet.

2.5 Fastsetting av prosjektspesifikt utredningsprogram

Når departementet har erklært konkurransen for avgjort og en tiltakshaver har blitt tildelt et utlysningsområde, må tiltakshaveren sende inn melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram senest 6 uker etter tildelingen. Saksbehandlingsgebyret etter havenergilovforskrifta § 5 skal betales av den som får saksbehandlet meldingen. Gebyret vil komme i tillegg til det tiltakshaver har betalt i auksjon eller annet vederlag hvis det ikke har vært gjennomført auksjon. Departementet vil legge meldingen ut på offentlig høring i minimum 6 uker, og fastsette utredningsprogrammet etter høringen. Krav til innholdet i meldingen er omtalt i del II.

2.6 Konesjonsvedtak

Etter at det prosjektspesifikke utredningsprogrammet er fastsatt, har aktøren to år på seg til å sende inn en konsesjonssøknad til Olje- og energidepartementet. Det er mulig å søke om forlenget frist før fristen går ut. Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal legges ved konsesjonssøknaden.

Krav til innholdet i en konsesjonssøknad er beskrevet i del II av denne veilederen. Olje- og energidepartementet vil legge konsesjonssøknaden ut på offentlig høring i minimum 6 uker. Anslått saksbehandlingstid vil variere med størrelse og kompleksitet av saken.

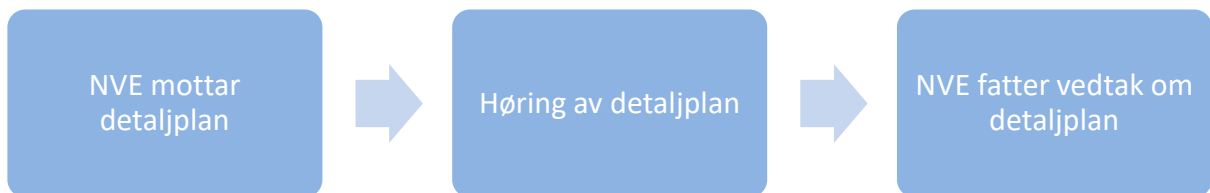
Departementet ser for seg en saksbehandlingstid for konsesjonssøknaden på om lag 1 år, men det kan også ta lengre tid ved behov for tilleggsutredninger mm. Departementets konsesjonsvedtak kan påklages til Kongen i statsråd.

2.7 Detaljplan

Søknad om godkjenning av detaljplan skal sendes til Norges vassdrags- og energidirektorat innen to år etter vedtak om konsesjon. Det er mulig å søke om forlenget frist før fristen går ut.

Krav til innholdet i søknad om godkjenning av detaljplan er listet opp i del II. Norges vassdrags- og energidirektorat vil legge søknaden om godkjenning av detaljplan ut på offentlig høring i minimum 6 uker. Forventet saksbehandlingstid for detaljplan er om lag 1 år, men det kan også ta lengre tid ved behov for tilleggsutredninger mm. Vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet, og en eventuell klage vil medføre ytterligere saksbehandlingstid. Etter vedtak om godkjent detaljplan skal anlegget settes i drift innen tre år.

2.8 Nett til havs

Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. Anlegg innenfor grunnlinjen krever konsesjon etter energiloven. Utenfor grunnlinjen kreves det konsesjon etter havenergilova.

Produksjonsanlegg som har konsesjon etter havenergilova må også ha konsesjon etter energiloven dersom anlegget skal knyttes til nettet i Norge. For energiprojekt som også skal konsekvensutredes etter energiloven, kan det utarbeides en felles konsekvensutredning.

Etablering av anlegg kan også være søknadspliktig etter annet regelverk for eksempel havne- og farvannsloven, se omtalen av lovverk i vedlegget.

Det legges opp til at vindkraftanlegg i første omgang vil tilknyttes gjennom radialer, enten til land i Norge, til utlandet eller tilknyttes petroleumsinstallasjoner. Det legges opp til at nettanleggene planlegges, bygges og finansieres av aktørene til havs. Det legges videre til grunn at radialene regnes som kundespesifikt nett, og at regler for anleggsbidrag etter energiloven gjelder ved tilknytning til land som krever nettförsterkning av det innenlandske nettet. Dersom radialene knyttes til et annet land enn Norge, må aktøren i tillegg til å forholde seg til havenergilova og energiloven, også forholde seg til det aktuelle landets konsesjonssystem.

Det kan være fordeler med en felles nettløsning dersom flere anlegg bygges i nærheten av hverandre i et åpent område. For å legge til rette for en mest mulig samfunnsmessig rasjonell løsning, kan departementet sette vilkår for tildelingen av utlysningsområder, herunder om samordning av nettanlegg og nettilknytning for flere av utlysningsområdene.

2.9 Overdragelse av rettigheter

Tildelt areal og de rettighetene dette gir, kan ikke overføres uten samtykke fra departementet. Det trengs også samtykke for direkte eller indirekte overdragelser av eierinteresser i den juridiske enheten som er tildelt arealet.

Når det gjelder retten til å overdra rettigheter vises det til forarbeidene i havenergilova, der det går fram at ved en eventuell overdragelse av anlegget, vil ny eier tre inn i gjeldende konsesjon og den tidsavgrensningen som følger av denne. Ny eier må ha konsesjon etter havenergilova §§ 3-1 eller 3-2, jf. Ot. prp. nr. 107 (2008-2009).

Departementet kan trekke tilbake tildeling av areal dersom tildelinga er gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger.

3. Departementets vektlegging i behandling av konsesjonssøknaden

Formålsparagrafen i havenergilova ligger til grunn for konsesjonsbehandlingen. Det følger av § 1 at loven skal legge til rette for utnytting av fornybare energiresurser til havs i samsvar med samfunnsmessige målsettinger. Utbygging av fornybar energi til havs må gi positiv samfunnsnytte på sikt. For at det skal kunne være positiv samfunnsnytte, må fordelene med tiltaket, som blant annet inkluderer verdien av kraftproduksjonen, være større enn ulempene for allmenne interesser.

Realisering av vindkraftverk til havs kan bidra til teknologiutvikling og på sikt gi reduserte utbyggingskostnader og økt verdiskapning i Norge. Samtidig vil dette også kreve betydelige investeringer i produksjon og nettutbygging. Mulighetene for lønnsom produksjon vil blant annet variere ut fra om kraftverket er bunnfast eller flytende, geografisk plassering, størrelse på kraftverket, kostnadsutvikling på komponenter, kostnader til infrastruktur, kraftpriser og krafttterspørsel.

Departementet som konsesjonsmyndighet vil vurdere den samfunnsøkonomiske lønnsomheten til prosjektene i konsesjonsbehandlingen. I departementets behandling vil det enkelte prosjektets bedriftsøkonomiske lønnsomhet, herunder forventede inntekter, investerings- og driftskostnader over prosjektets levetid, samt andre samfunnsmessige fordeler og ulemper avveies. Vurderer departementet at ulempene for allmenne interesser er større enn fordelene ved prosjektet, vil konsesjonssøknaden bli avslått.

Ulemper for allmenne og private interesser ved å etablere vindkraft til havs er blant annet arealkonflikter knyttet til forsvarsinteresser, skipsfart, fiskeriinteresser og petroleumsvirksomhet. Etablering av vindturbiner kan komme i konflikt med skipstrafikken i områder med stor trafikk tetthet. I utgangspunktet er det mindre aktuelt å gi konsesjon i områder som vil påvirke sjøsikkerheten eller fremkommeligheten negativt. For å bidra til sameksistens mellom ulike interessenter og aktiviteter til havs er det viktig å involvere berørte næringer i utredningsarbeidet, at berørte aktører høres i vindkraftverkets konsesjonsprosess, og at næringenes innspill tillegges vekt ved valg av vindkraftverkets endelige plassering og utforming.

Videre kan vindkraft til havs påvirke naturmiljøet negativt. Vindkraftverk til havs påvirker arter over og under vann, både i anleggsfasen og driftsfasen gjennom bl.a. endringer i habitat. For sjøfugl, trekkfugl og flaggermus kan vindkraftverk til havs føre til kollisjoner med turbiner, unnvikelser av området og bli en barriere eller medføre tap av habitat. I anleggsfasen vil sprenging og pæling av fundamenter og forankringer av havvind medføre en varierende grad av støy. Støy kan gi økt fysiologisk stress for fisk og sjøpattedyr, i tillegg til at dyrenes egen evne til å kommunisere med hverandre, finne mat og orientere seg, kan maskeres. Videre foreligger det fare for kollisjoner mellom skipstrafikk og vindturbiner som igjen kan medføre utslipp av kjemikalier. Dette er momenter som vil bli vurdert av departementet i en konsesjonsprosess og som kan få betydning for plasseringen av vindkraftverket.

DEL II – INNHOLD I SØKNADER OG PRAKTISK INFORMASJON

Denne delen av veilederen beskriver hva som bør omtales i de ulike dokumentene i en konsesjonsprosess. Tiltakshaverne er selv ansvarlige for å vurdere hvilke temaer som er relevante å omtale for de anleggene det søkes konsesjon for.

Når det gjelder søknader om konsesjon etter energiloven vises det til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) "Veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg, Nr. 2/2020".

4. Dokumentasjon til prekvalifisering

For å bli prekvalifisert til å utvikle vindkraft til havs, må foretaket opplyse om navn, adresse, virksomhet, organisasjonsnummer, organisasjonsform, eierskap og kontaktperson i registreringen. Foretaket må dokumentere at det har finansiell kapasitet til å planlegge, bygge, eie, drive og fjerne ved nedleggelse, fornybar energiproduksjon til havs. Videre må foretaket dokumentere at det har teknisk kompetanse til å planlegge, bygge, eie, drive og fjerne ved nedleggelse vindkraft til havs og at det oppfyller kravene til helse, miljø og sikkerhet som skal til for å planlegge, bygge, eie og drive vindkraft til havs.

Etter havenergilova § 3-5 er det som hovedregel bare juridisk person som er stiftet i medhold av norsk lovgivning og er registrert i Foretaksregisteret som kan bli tildelt konsesjon. Det legges derfor opp til at dette kravet må være oppfylt allerede ved tildeling av areal. Selskaper som ønsker å utvikle et prosjekt sammen, kan prekvalifiseres sammen. I henhold til havenergilovforskrifta § 2c må foretaket ha tilfredsstillende teknisk kompetanse og finansiell kapasitet. Videre må søkeren oppfylle relevante krav til helse, miljø og sikkerhet. Dette må dokumenteres. Departementet kan fastsette utfyllende regler for prekvalifiseringen. Disse kravene er satt for at søkeren som vinner konkurransen skal evne å gjennomføre et prosjekt av den størrelsen og kompleksiteten som en utbygging av fornybare energianlegg til havs innebærer. Det vil gjøres en oppdatert vurdering av foretaket opp mot kvalifikasjonskriteriene i forbindelse med behandling av konsesjonssøknad. Kravene til økonomisk kapasitet og teknisk kompetanse kan variere med størrelsen på utlysningssøknadene og hvilken teknologi området egner seg til.

Det overordnede kravet til et foretak som skal delta i konkurransen er at det er i stand til å gjennomføre et prosjekt på en forsvarlig måte innenfor de frister for fremdrift som fremgår av havenergilovforskrifta §§ 7, 9 og 10.

Foretaket må kunne dokumentere evne til å ivareta finansielle forpliktelser i forbindelse med gjennomføringen av et slikt prosjekt. Foretaket må være forberedt på å legge fram en plan for finansielle forpliktelser for gjennomføringen av prosjektet. Krav til foretakets finansielle situasjon må ses i forhold til det engasjementet det opparbeider seg. Vurderingen av foretakets finansielle styrke vil derfor være av generell art og ved søknad om konsesjon kan det være aktuelt å stille mer konkrete finansielle krav til foretaket.

Foretaket må ha tilstrekkelig ressurser og personell til å kunne styre aktuelle operasjoner og aktiviteter i henhold til det til enhver tid gjeldende regelverk, herunder HMS-regelverket.

De nærmere kravene som må dokumenteres i en søknad om prekvalifisering vil fremgå av utlysningen, men relevante opplysninger i forbindelse med søknad om å bli prekvalifisert vil bl.a. være følgende:

- Beskrive foretakets relevante erfaring for å planlegge, bygge, eie eller drive store prosjekter til havs.
- Beskrivelse av de største utfordringene foretaket ser ved å bygge, eie og drive et vindkraftverk i utlysningområdet.
- Foretakets rammeverk for helse, miljø og sikkerhet. (Styringssystemretningslinjer, organisasjon, planlegging, oppfølging og overvåking, etterlevelse og revidering).
- Årsrapport fra de tre siste årene.
- Beskrivelse av foretakets finansielle stilling og plan for finansiering av vindkraft i utlysningområdet.
- Foretakets strategi for egen organisasjon (organisasjonskart, antall ansatte, egne ansatte versus konsulenter, utkontraktering, kompetansekrav etc.).
- En beskrivelse av foretakets interne kunnskap om kraftmarkedet, administrasjons- og ledelsesfunksjon til støtte for bedriftens kjernevirksomhet og teknisk kompetanse knyttet til utbygginger av vindkraftanlegg.
- Foretakets kontraktstrategi.
- Foretakets politikk med hensyn til å trene opp personales tekniske kompetanse, inkludert formelle interne eller eksterne treningsprogrammer og andre former for å sikre at personales kompetanse er oppdatert innenfor deres spesialitet.
- En beskrivelse av foretakets arbeid for innovasjon og forskning de siste fem årene.

Relevant dokumentasjon skal følge søknaden.

Departementet vil gjennomgå innsendt søknad om prekvalifisering og vurdere hvorvidt foretaket kan prekvalifiseres.

5. Innhold i melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram

En melding er en tidlig varsling av et planlagt prosjekt der tiltakshaver beskriver tiltaket og lokaliseringen innenfor et utlysningssområde og legger frem et forslag til utredningsprogram. Meldingen skal bidra til å gi berørte parter informasjon om prosjektet, samtidig som berørte parter får anledning til å komme med innspill.

I meldingen skal tiltakshaver redegjøre for tiltaket og gi en foreløpig vurdering av mulige virkninger for omgivelsene.

Hovedformålet med meldingsfasen er å fastsette et konsekvensutredningsprogram, det vil si et program som beskriver hva som skal utredes i forbindelse med den aktuelle søknaden, og hvordan utredningene kan gjennomføres. Meldingen skal inneholde et forslag til hvilke fagtemaer som bør utredes.

Meldingen med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram skal minst inneholde følgende dokumentasjon:

- En beskrivelse av energianlegget med nettløsning
- Aktuelle utbyggingsløsninger
- Kostnader
- Prosjektområdet
- Mulige virkninger for andre næringer, miljø og samfunn, på bakgrunn av tilgjengelig kunnskap
- Hva som skal utredes og hva slags metoder som skal brukes
- Opplysninger om søkerens virksomhet

Innholdet i prosjektspesifikk konsekvensutredning

Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal tilpasses omfanget av energianlegget og utrede de problemstillingene som er definert i utredningsprogrammet. Det skal inneholde en omtale av eventuelle tidligere konsekvensutredninger for prosjektområdet. For energiprojekt som også skal konsekvensutredes etter energiloven, skal det utarbeides en felles konsekvensutredning.

I konsekvensutredningen skal miljøvirkninger av tiltaket og konsekvenser for arealbruk og samfunnsinteresser beskrives. Havenergilovforskrifta stiller krav til hva som skal utredes i forbindelse med konsesjonssøknad for fornybar energiproduksjon til havs. Krav til innholdet i konsekvensutredningen, som er beskrevet i dette kapitlet, dekker forskriftens dokumentasjonskrav. Konsekvensutredningen skal ha et ikke-teknisk sammendrag.

Beskrivelse av energianlegget

- Anleggets fysiske egenskaper og planlagte tekniske løsninger, lokaliseringen og arealbruken i både bygge- og driftsfasen.
- Beskrivelse av alternative utbygginger som søker har undersøkt og begrunnelse for valg av utbyggingsløsning og prosjektområde, utredelse av kriteriene for valgene som er gjort, og tilknytning til nettanlegg og eventuell samordning med petroleumsvirksomheten.
- De viktigste egenskapene ved tiltaket i driftsfasen, som energibehovet til tiltaket, energibruken, energiløsninger, behovet for transport og typen og mengden naturressurser som vil bli brukt.
- Et anslag av typen og mengden avfall, reststoff, utslipp og forurensning som vil bli produsert i bygge- og driftsfasen.
- Påvirkning knyttet til klimaendringer.
- Alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som søkeren har vurdert.
- En vurdering av hva slags konsesjoner, godkjenninger eller samtykker det skal søkes om etter annen gjeldende lovgivning, som for eksempel plan- og bygningsloven og energiloven.
- En tidsplan for gjennomføringen.
- En skildring av tiltak ved nedleggelsen av energianlegget.

Vurdering av virkningene på miljø og samfunn

Konsekvensutredningen skal gi en spesifisert beskrivelse og vurdering av virkningene energianlegget kan ha for miljø og samfunn, som minst skal inneholde utredninger om:

- Bunnforhold og vannmiljøet
- Kulturminner, kulturmiljø og landskap
- Fugl, fisk, naturtyper og annet naturmangfold
- Aktuelle temaet for miljøovervåking
- Fiskerinæring og annen næringsvirksomhet
- Samisk natur og kulturgrunnlag
- Risiko for ulykker og beredskap
- Forsvarsinteresser
- Skipstrafikk
- Mulig påvirkning på økosystemtjenester
- Friluftsliv
- Forurensing til sjø, luft, grunn og støy
- Klima

Konsekvensutredningen skal inneholde en beskrivelse av nåværende miljøtilstand og en oversikt over hvordan miljøet trolig vil utvikle seg dersom planen ikke blir gjennomført.

Beskrivelsen skal omfatte positive, negative, direkte og indirekte virkninger på kort og lang sikt. Samlede virkninger av anlegget i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer i influensområdet skal vurderes.

Dersom planen eller søknaden omfatter flere alternative løsninger, skal det gjøres greie for konsekvensene disse vil kunne ha for miljø og samfunn, og en begrunnelse for søkerens alternativ.

Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Dersom det mangler kunnskap om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes. Der det blir innhentet ny kunnskap, skal denne systematiseres i samsvar med foreliggende standarder og gjøres tilgjengelig for myndighetene.

Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metode og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Det skal kort gjøres greie for datagrunnlaget og metodene som er brukt for å beskrive virkninger, og eventuelle faglige eller tekniske problemer ved innsamling og bruk av data og metoder. Konsekvensutredningen skal redegjøre for kunnskapsmangler.

Konsekvensutredningen skal beskrive tiltak som er planlagt for å redusere vesentlige negative skadevirkninger for miljø. Beskrivelsen skal omfatte planlagt miljøovervåking.

I konsekvensutredningen skal det gis en beskrivelse av virkninger for samfunnet og næringsmessige forhold av valgt utbyggingsløsning. Forventede inntekter til staten skal beregnes og nasjonale sysselsettingsvirkninger som følge av investeringer og drift skal estimeres, inklusive ringvirkninger. Det skal videre beskrives hvordan og i hvilken grad prosjektet vil gjøre bruk av lokalt og regionalt næringslivs kompetanse og kapasitet i i utbyggings- og driftsfasen, samt i hvilken grad det er aktuelt å ta i bruk eller utvikle kompetansen i lokalt og regionalt næringsliv gjennom for eksempel leverandørnettverk og informasjon om anbudsrutiner. Forventet sysselsetting lokalt, regionalt og nasjonalt skal beskrives. Det bør også gjøres en analyse og vurdering av selskapets behov for medvirkning fra offentlige myndigheter – lokalt, regionalt og nasjonalt – i forbindelse med utbyggingen.

Det er myndighetenes målsetting at utbygginger skal skape størst mulige verdier for samfunnet. Det er ønskelig at det ved planleggingen av en ny utbygging skal legges til rette

for positive lokale og regionale ringvirkninger. Det må derfor i en tidlig fase av planleggingen etableres kontakt mellom rettighetshavere, lokalt næringsliv og relevante myndigheter. Det bør tidlig i planleggingen gjøres nødvendige analyser av blant annet lokal kompetanse, kapasitet, arbeidskraftbehov og kompetansehevede tiltak. Eiere av vindkraftanlegg til havs skal senest to år etter at anlegget er satt i drift gjennomføre en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen. En sluttrapport utarbeides og gjøres tilgjengelig for offentligheten av eierne, samt sendes OED til orientering.

6. Innholdet i konsesjonssøknad

Konsesjonssøknaden bør i hovedsak utformes etter oppsettet i denne veilederen og med de hovedpunktene som er angitt. Selv om et tema anses uaktuelt, bør likevel inndelingen i hovedpunkter beholdes, samtidig som det kort begrunnes hvorfor dette temaet ikke omtales nærmere. Dersom departementet krever ytterligere opplysninger, vil departementet etterspørre dette særskilt. Tiltakshaver bør legge vekt på at språk og utforming er lettfattelig. Søknaden skal sendes på offentlig høring og må gi allmennheten en god oversikt over hva det søkes om.

Søknaden bør begynne med et kort, ikke-teknisk sammendrag i begynnelsen av søknaden slik at det blir lettere for andre interessenter å sette seg inn i saken. Sammendraget bør inneholde en kort beskrivelse av hva det søkes om og hvor anlegget skal ligge, inkludert kart. Begrunnelsen for søknaden bør også fremkomme. Den prosjektspesifikke konsekvensutredningen skal legges ved konsesjonssøknaden.

Denne veilederen skal suppleres med NVEs gjeldende veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg, der energiloven kommer til anvendelse.

Søknaden skal inneholde generelle opplysninger om søkeren som blant annet:

- Søkerens navn, virksomhet, eierskap og finansiell kapasitet. Dersom søknaden omfatter flere søkere, skal alle navn, adresser og nasjonaliteter beskrives.
- Hvem i Norge som skal være kontaktpersonen til konsesjonsmyndighetene.

Beskrivelse av anlegget som innebærer minimum:

- En beskrivelse av i hvilket prosjektområde det søkes konsesjon.
- Hvor anlegget skal driftes fra.
- En beskrivelse av det planlagte anlegget: estimert installert effekt, estimert årsproduksjon, nettløsning for tilknytning til kraftnettet, kostnadsoverslag, vurdering av lønnsomheten i prosjektet og potensialet for konflikt med andre interesser.
- Andre søknader f.eks. etter energiloven for tilknytning av energianlegget til kraftnettet på land. Her må veilederen suppleres med NVEs gjeldende veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg.
- Beskrivelse av anlegget.
- Beskrivelse av sikkerhet og beredskap, herunder blant annet beredskap mot akutt forurensning.
- informasjon om hvor stort areal vindkraftturbinene vil beslaglegge for skipstrafikken, og hvilke tiltak foretaket vil gjøre for å redusere ulempene for skipstrafikken og for å redusere risikoen for ulykker.
- Søknaden må inneholde kart.

7. Innholdet i søknad om godkjenning av detaljplan

Søknad om godkjenning av detaljplan skal inneholde opplysningene som følger av konsesjonen, og ellers beskrive den planlagte utbyggingen av energianlegget, og skal gjøre greie for økonomiske, ressursmessige, tekniske, miljø- og sikkerhetsmessige forhold ved utbygging og drift av energianlegget. Norges vassdrags- og energidirektorat kan kreve at alternative løsninger utredes. Detaljplanen skal minst inneholde følgende opplysninger:

- Planlagt tidspunkt for starten på byggearbeid og ferdigstillelse av energianlegget
- Teknisk beskrivelse av utbyggingen
- Beskrivelse av planlagt drift og finansiering av energianlegget
- Plan for nedlegging og fjerning av energianlegget
- Endringer i dokumentasjonen som ble brukt for å søke konsesjon

8. Praktisk informasjon

Høringsprosessen for meldinger og søknader

Departementet foretar elektronisk høring av meldinger og søknader ved å gjøre dokumentene, med eventuelle vedlegg, tilgjengelig på internett. Det sendes ut et brev til aktuelle høringsinstanser om at søknaden er på høring, og det settes en frist for å uttale seg til departementet. Statsforvalteren, fylkeskommuner, kommuner og relevante fagmyndigheter er alltid høringsparter. Avhengig av anleggets art, får i tillegg aktuelle frivillige organisasjoner, foreninger, berørte kraftselskaper, nettselskaper eller andre som representerer grupper som har interesse i saken, orientering om søknaden tilsendt.

Saksbehandlingstid

Departementet vil utlyse ett eller flere områder innenfor et åpnet område og invitere til konkurranse om eneretten til å utvikle et prosjekt i et mindre område når departementet er klare for dette. Departementet tar sikte på at konkurransen om rettighetene til å søke om konsesjon i utlysningsområdet/områdene vil bli gjennomført 6-12 måneder etter utlysningen.

Selve behandlingen av konsesjonssøknader vil være tidkrevende. Anslått saksbehandlingstid vil variere med størrelsen og kompleksiteten av saken, og antallet saker til behandling. Olje- og energidepartementet ser for seg en saksbehandlingstid for konsesjonssøknaden på om lag ett år. Departementets vedtak kan påklages til Kongen i statsråd, og en eventuell klage vil medføre ytterligere saksbehandlingstid.

Departementet viser for øvrig til forvaltningslovens bestemmelser om alminnelige regler om saksbehandling, og om klage og omgjøring.

VEDLEGG

Relevante lover og forskrifter	Lenke
Havenergilova	Lov om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) - Lovdata
Havenergilovforskrifta	Forskrift til havenergilova (havenergilovforskrifta) - Lovdata
Energiloven	Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) - Lovdata
Energilovforskriften	Forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) - Lovdata
Plan- og bygningsloven	Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) - Lovdata
Forurensningsloven	Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) - Lovdata
Petroleumsloven	Lov om petroleumsvirksomhet [petroleumsloven] - Lovdata
Lov om havner og farvann	Lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven) - Lovdata
Forvaltningsloven	Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) - Lovdata

Relevante lover og forskrifter

i. Havenergilova og havenergilovforskrifta

Lov av 4. juni 2010 nr. 21 om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) fastsetter rammene for utnyttelse av områder for fornybar energiproduksjon til havs. Forskrift til havenergilova (havenergilovforskrifta) fastsatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2020, gir en detaljert regulering av forvaltningen av ressursene til havs, herunder en nærmere beskrivelse av prosessen for konsesjonsbehandlingen.

ii. Energiloven

Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. ([energiloven](#)) har som formål å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Energiloven og energilovforskriftens geografiske virkeområde gjelder ut til grunnlinjen. Ledningsført elektrisk energi til installasjonene på norsk kontinentalsokkel er underlagt energiloven så langt loven rekker. Koplingsanlegg og trafoer på land tilknyttet kabler for energi til anlegg på sokkelen faller inn under loven.

iii. Plan- og bygningsloven

Anlegg som krever anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1, er unntatt fra plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven § 1-3 siste ledd. Det er kun bestemmelsene om konsekvensutredning i lovens kap. 14 og stedfestet informasjon i kap. 2 som gjelder for anlegg med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1. Dette betyr at det kan gis konsesjon

og bygges anlegg uavhengig av planstatus, at det ikke skal lages reguleringsplan eller gis dispensasjon for denne typen anlegg, og at det ikke kan vedtas planbestemmelser for dem.

iv. Oreigningslova

Ved bygging av energianlegg som krever anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1, må tiltakshaver skaffe nødvendig grunn og rettigheter for anleggene. Dette kan enten skje gjennom frivillige avtaler eller ekspropriasjon. Regler om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse er hjemlet i lov om oreigning av fast eiendom av 23.10.1959 (oreigningslova). Som hovedregel bør det gjøres forsøk på å komme frem til minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere før det søkes om ekspropriasjon etter oreigningslova § 2.

v. Petroleumsloven

Petroleumsloven kommer til anvendelse på petroleumsvirksomhet knyttet til undersjøiske petroleumforekomster underlagt norsk jurisdiksjon. Innretninger som faller inn under havenergilova kan i enkelte tilfeller også falle inn under petroleumsloven. Vindkraftverk til havs vil normalt behandles etter havenergilova, men dersom vindkraftverket tilknyttes et petroleumfelt med kabel, må det også vurderes om det kreves tillatelse eller godkjennelse etter petroleumsloven, bl.a. for ev. endringer som skal gjøres på de feltinnretningene som skal forsynes fra vindkraftverket.

Dersom et vindkraftanlegg kun tilknyttes petroleumfelt, vil departementet vurdere om vindkraftverket skal behandles etter petroleumsloven og/eller havenergilova. Denne veilederen omhandler ikke behandling etter petroleumsloven. Dersom et vindkraftverk både tilknyttes nettet på land og petroleumfelt, legges det til grunn at vindkraftverket vil reguleres av havenergilova og ikke petroleumsloven.

vi. Havne- og farvannsloven

Loven gjelder i Norge, medregnet sjøterritoriet og de indre farvann. Enkelte av reglene gjelder også i Norges økonomiske sone. Loven skal fremme sjøtransport som transportform og legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn og bruk av farvann, samtidig som det skal tas hensyn til et konkurransedyktig næringsliv. Loven skal ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser. Tiltak som kan påvirke sikkerheten, ferdsele eller forsvars- og beredskapsinteresser, kan ikke etableres uten tillatelse. I norsk økonomisk sone kan tiltak etableres uten at dette krever tillatelse etter havne- og farvannsloven. Kystverket er, etter delegering fra er Samferdselsdepartementet, tillatelsesmyndighet for søknader som gjelder energianlegg i sjø innenfor lovens virkeområde. Regler om merking av og etablering av sikkerhetssoner tilknyttet innretning for fornybar energiproduksjon er gitt i en egen forskrift med hjemmel i havne- og farvannsloven og havenergilova. Disse reglene gjelder i indre farvann, sjøterritoriet, Norges økonomiske sone og på kontinentalsokkelen.

vii. Forvaltningsloven

Forvaltningslovens alminnelige regler om saksbehandling, og om klage og omgjøring vil gjelde for konsesjonsmyndighetene. Det vil blant annet bli fattet vedtak, enkeltvedtak og prosessledende beslutninger. Det vil bli gitt både avslag og innvilgelser på søknader. Enkelte av disse avgjørelsene kan påklages.

Departementet kan delegerere flere av de ulike prosessene i forskriften til underliggende organ, som Norges vassdrags- og energidirektorat og Oljedirektoratet. De underliggende organene kan forberede saker og skrive innstillinger til departementet.